

Problemy ze snem często występują u dzieci i nastolatków z ADHD. Mogą być spowodowane przez wiele czynników, np.:

- zaburzenia snu takie jak: bezsenność, zaburzenia rytmu okołodobowego, zespół niespokojnych nóg,
- „niewłaściwe” nawyki związane ze snem (np. korzystanie z urządzeń elektronicznych bezpośrednio przed zasypianiem)
- problemy ze snem występujące w przebiegu depresji czy zaburzeń lękowych
- zaburzenia snu jako objawy choroby somatycznej (np. astmy, otyłości)
- działania uboczne leków – w tym stosowane w leczeniu ADHD
- ADHD (dzieciom /młodzieży z ADHD może być trudno wyciszyć przed snem swoje myśli i w konsekwencji powoduje to opóźnienie zasypiania)

W czasie diagnozowania problemów ze snem warto zadać pięć podstawowych pytań dotyczących:

B – pora snu

E - nadmierna senność w ciągu dnia

A – budzenia się w nocy

R - regularność i czas trwania snu

S – chrapanie

(akronim BEARS – od pierwszych słów w języku angielskim)

Ważne jest wypełnianie dzienniczka snu:

Przykładowy Dzienniczek Snu:

Data							
Nasilenie zmęczenia w ciągu dnia 0-10							
Drzemki: liczba i długość							
Godzina położenia się do łóżka							
Godzina wstania z łóżka							
Czas oczekiwania na sen							
Długość snu							
Liczba przebudzeń							
Leki							

Proste działania, które mogą pomóc rozwiązać lub ograniczyć problemy ze snem

Dobre praktyki poprawiające sen	Złe praktyki mogące nasilać problemy ze snem
Chodzenie spać o stałej porze	Picie dużej ilości płynów tuż przed snem
Rutyna dotycząca miejsca snu – zasypianiu sprzyja spanie we własnym łóżku	Robienie ważnych rzeczy tuż przed snem lub w łóżku
Dziecko lub nastolatek śpi sam w swoim łóżku	Wykorzystywanie łóżka do innych rzeczy niż sen
Kofeina i drzemki maksymalnie 4 godziny przed snem	Długie pozostawanie w łóżku gdy ma się kłopoty z zaśnięciem
Wyciszenie się przed snem, wykonywanie rutynowych, uspokajających czynności	Przebywanie w łóżku poza porą przeznaczoną na sen
Robienie relaksacyjnych rzeczy przed snem	
Wstawanie z łóżka o stałej porze	

Jednym z najważniejszych elementów zdrowego snu są regularne godziny kładzenia się spać oraz budzenia.

Ile czasu powinien trwać zdrowy sen? Jakie są zalecane ilości snu u dzieci i młodzieży?

WIEK	GODZINY
Noworodki (0-2 miesięcy)	12-18
Niemowlęta (3-11 miesięcy)	14-15
Małe dzieci (1-3 lata)	12-14
Dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat)	11-13
Dzieci w wieku szkolnym (6-10 lat)	10-11
Nastolatki (10-17 lat)	8,5-9,25

Porady: Jak zadbać o zdrowy sen u dziecka lub nastolatka z ADHD?

1. Dbanie o regularny sen
 - Konieczne jest ustalenie zdrowego i regularnego rytmu snu i czuwania – np. nastolatki chodząc spać o 3 nad ranem i wstając o 12 będą miały kłopoty z zaśnięciem o 23
 - Ustalenie i stosowanie się do godzin snu w dni powszednie i weekendy
 - Regularny dzienny harmonogram działań i posiłków
 - Unikanie jaskrawego oświetlenia w sypialni przed snem i w nocy
 - Zwiększenie dostępu do światła rano
 - Próba zrezygnowania z drzemek w ciągu dnia
2. Odpowiednie nawyki związane z zasypianiem
 - Pilnowanie by wieczorne kładzenie się spać zawsze wyglądało tak samo
 - Ograniczenie przed snem czynności sprzyjających czuwaniu (oglądanie telewizji, korzystanie z telefonów komórkowych, korzystanie z urządzeń mających ekrany)
 - Używanie łóżka tylko do spania
 - Nie należy używać pójsca do łóżka jako kary („time out”)

- Unikanie wykorzystywania pójścia spać jako nagrody za dobre zachowanie
- Unikanie spanie gdzie indziej niż w łóżku (np. kanapa, samochód)
- 3. Zmniejszenie wieczornego pobudzenia i promowanie stopniowego wyciszenia się
- Ograniczenie korzystania z urządzeń elektronicznych przed snem
- Ograniczenie bardzo ekscytujących zabawy przed snem
- Unikanie ciężkich posiłków i intensywnych ćwiczeń przed snem
- Próba wyciszenia się przed snem – ograniczenie czynności, które są mogą pobudzać intelektualnie lub emocjonalnie
- Wyeliminowanie kofeiny
- Wskazane jest wykonywanie przed snem czynności , które są relaksujące i uspokajające
- 4. Promowanie odpowiedniej ilości i jakości snu
- Ustalenie czasu zasypiania i budzenia odpowiednio do wieku w celu zapewnienia odpowiedniej ilości snu (ani za małej ani za dużej)
- Zapewnienie bezpiecznych i komfortowych warunków spania (cisza i ciemność, niska temperatura, niski poziom hałasu i światła, niższe temperatury, pościel dostosowana do wieku i odpowiednia powierzchnia spania)

Jeśli po kilku tygodniach stosowania podanych metod nie widać efektów konieczna jest konsultacja z lekarzem, najlepiej z wypełnionym dzienniczkiem snu.